

การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว
Local Public Policy Participatory Administration of Local Administrative Organization
in Sakeao Province

เสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี (Sermsit Soisodsri)

ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer of Public Administration Program in Public Administration,

Faculty of Science and Social Sciences, Burapha University

E-mail: sermsit@buu.ac.th

Received: 22 February 2023

Revised: 26 June 2023

Accepted: 30 June 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติการทดสอบค่า t - test และ One - way ANOVA กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD และทดสอบหาความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient of correlation)

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนและความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีส่วนร่วมและมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ได้แก่

ปัจจัยด้านบุคคล (ความเป็นพลเมือง) ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์การ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
($r_{xy} = 0.86$, sig. = 0.00)

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า นโยบายสาธารณะท้องถิ่นมีความเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นควรคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจเพื่อลดการผลิตนโยบายซ้ำที่ท้องถิ่นไม่ต้องการ ในขณะที่ราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง (กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ต้องมีบทบาทในการสนับสนุนภารกิจขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่ปราศจากการบังคับบัญชาหรือสั่งการตามแนวนโยบายที่ไม่มีกฎหมายรองรับเพื่อตอบสนองภารกิจของรัฐ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทเพื่อที่จะสะท้อนปัญหาไปสู่การแก้ไข ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมแนวทางส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างรูปแบบกลไกการเข้าถึงการบริหารนโยบาย เพิ่มบทบาทหน้าที่ในการร่วมประเมินผลตรวจสอบนโยบายท้องถิ่น และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์การดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ทางสื่อออนไลน์ เพื่อความสะดวกและหลากหลายในติดตามความก้าวหน้าของนโยบายสาธารณะท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: นโยบายสาธารณะท้องถิ่น, การบริหารงานท้องถิ่น, การมีส่วนร่วม

Abstract

The objective of this research is to study the participation of people on the topic of Participatory Local Public Policy Administration of Sakaeo Provincial Local Administrative Organizations, factors affecting on Participatory Local Public Policy Administration, comparing people's participation and people's opinions on factors affecting participatory local public policy administration classified by individual factors. The sample groups used in this study were people in the area of the local administrative organization in Sa Kaeo Province. Data collection tools are used as questionnaires. The statistics used in the data analysis were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. Data were analyzed to test the hypothesis. The statistical t-test and one-way ANOVA were determined at the statistical significance at the 0.05 level and the pairwise testing by LSD method and the correlation was tested by Pearson's product moment correlation coefficient.

The results of the research revealed that the overall people participated in the administration of local public policies was at a high level ($\bar{X} = 3.44$). After comparing the results of public participation and public opinion, it was found that people held different positions also have different on participation and opinions. The factors affecting local public policy administration differed at statistical significance at the 0.05 level such as community factor (citizenship) and organizational factors (local government organization) ($r_{xy} = 0.86$, sig. = 0.00)

The results of the qualitative study have shown that local public policies are unique to each local government organization. Therefore, the administration of local public policy should take into account the needs of the people as a primary concern in order to comply with decentralization principles to reduce the production of unwanted local duplicate policies. Whereas the central government and regional that are directly related to the local governing (Ministry of Interior, Department of Local Administration) must play a role in supporting the mission of local governments without command or directives in accordance with policies that do not support the law to meet the mission of the state and should allow people to play a role in order to reflect the problem to the solution too. The administrators of local government organizations must promote guidelines for promoting local public policy administration, namely creating a model for accessing to policy management mechanisms, increasing roles and duties to participate in the evaluation of local policy audits and enhancing public relations channels for implementing various policies via online communication to facilitate and diversify in tracking the progress of sustainable local public policy.

Keywords: Local public policy, Local administration, Public participation

บทนำ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการท้องถิ่นที่กฎหมายกำหนด ตามหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญที่ทำให้ประชาชน ได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารการปกครองท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหา การสนับสนุนการพัฒนา และส่งเสริมศักยภาพท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจสำคัญที่ได้รับมอบมาจากส่วนกลาง นั่นคือ ภารกิจด้านการบริการสาธารณะ จะเห็นได้ว่าการที่รัฐจัดตั้งให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของตนเองทั้งในด้านการเลือกตั้งผู้แทน การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการบริหารงาน ภายใต้หลักการกระจายอำนาจที่รัฐมอบให้ อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นนโยบายระดับท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงดำเนินการ

ในการดำเนินนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งการระดมความคิดเห็น และการเปิดรับฟังความคิดเห็น และถูกบัญญัติขึ้นเป็นกฎหมายท้องถิ่น หากนโยบายสาธารณะที่กำหนดขึ้นแล้วสามารถแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของประชาชนและท้องถิ่นได้ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวมถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นแก่การบริหารจัดการ

ท้องถิ่น จะยิ่งเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ หากกระบวนการเกิดนโยบายสาธารณะท้องถิ่นควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

นโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น เป็นการกำหนดทิศทาง แนวทาง แผนงาน โครงการและ กิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกที่จะทำเพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือตอบสนองต่อปัญหาของท้องถิ่น นั้น ๆ โดยหน่วยงานราชการในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ต่างมีหน้าที่เป็นหน่วยงาน ประสานงานเพื่อเป็นการขับเคลื่อนนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดไปปฏิบัติเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์ สูงสุด เช่น โครงการประชารัฐ เป็นต้น โดยส่วนงานราชการระดับจังหวัดเป็นหน่วยงานติดตามขับเคลื่อน นโยบายไปสู่ระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ซึ่งมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละนโยบาย ซึ่งสอดคล้อง กับแนวนโยบายของรัฐบาล แต่นโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วน ได้เสียอย่างมาก จนทำให้นโยบายที่ดำเนินการไปแล้ว ไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับ ท้องถิ่น หรือในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิผลจนก่อให้เกิดประสิทธิภาพตามมา ก่อให้เกิดความสูญเสีย ทั้งเวลา กำลังคน ทรัพยากรที่ใช้และงบประมาณที่นำลงไปสนับสนุนโครงการ การดำเนินนโยบายสาธารณะ ในระดับท้องถิ่นที่ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างแท้จริง จนทำให้นโยบายสาธารณะในระดับ ท้องถิ่นหลายนโยบายถูกต่อต้านจากกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นหรือนโยบายสาธารณะบางนโยบายไม่สามารถ แก้ไขปัญหาให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ท้องถิ่นได้ (วิลดา อินฉัตร และอนันต์ ธรรมชาลัย, 2560, หน้า 41-42) ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริม และพัฒนาให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายท้องถิ่น พร้อมกันนี้ประชาชนเองในท้องถิ่น ต้องให้ความสนใจในการเข้าร่วมกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้ กระบวนการ กำหนดนโยบายสาธารณะท้องถิ่นจึงเป็นแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันตาม แนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมและหลักการกระจายอำนาจที่แท้จริง

จังหวัดสระแก้ว เป็นจังหวัดในภูมิภาคตะวันออกของประเทศไทย มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบในด้านการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นในทุกระดับ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วน จังหวัดสระแก้ว เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในแต่ละองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้น มีการบริหารนโยบายสาธารณะที่แตกต่างกันตามแต่ละบริบทของพื้นที่ เนื่องจากจังหวัด สระแก้ว นับว่าเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์การค้าชายแดน เชิงการพัฒนาเกษตรกรรม และ การเป็นเมืองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ตลอดจนยังมีความสำคัญในเชิงการเมืองในทุกระดับของตระกูล การเมืองที่สำคัญของจังหวัดสระแก้วที่มีพื้นที่ทางการเมืองมาเป็นระยะเวลายาวนานและความสัมพันธ์กับ การบริหารนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมี ส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการนำนโยบายท้องถิ่นไปปฏิบัติ การมีส่วน

ร่วมในการติดตามและประเมินผลนโยบายสาธารณะท้องถิ่น และปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านบุคคล (ความเป็นพลเมือง) ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์กร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจ และสร้างระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการเป็นฐานข้อมูลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารนโยบายสาธารณะให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างยั่งยืน

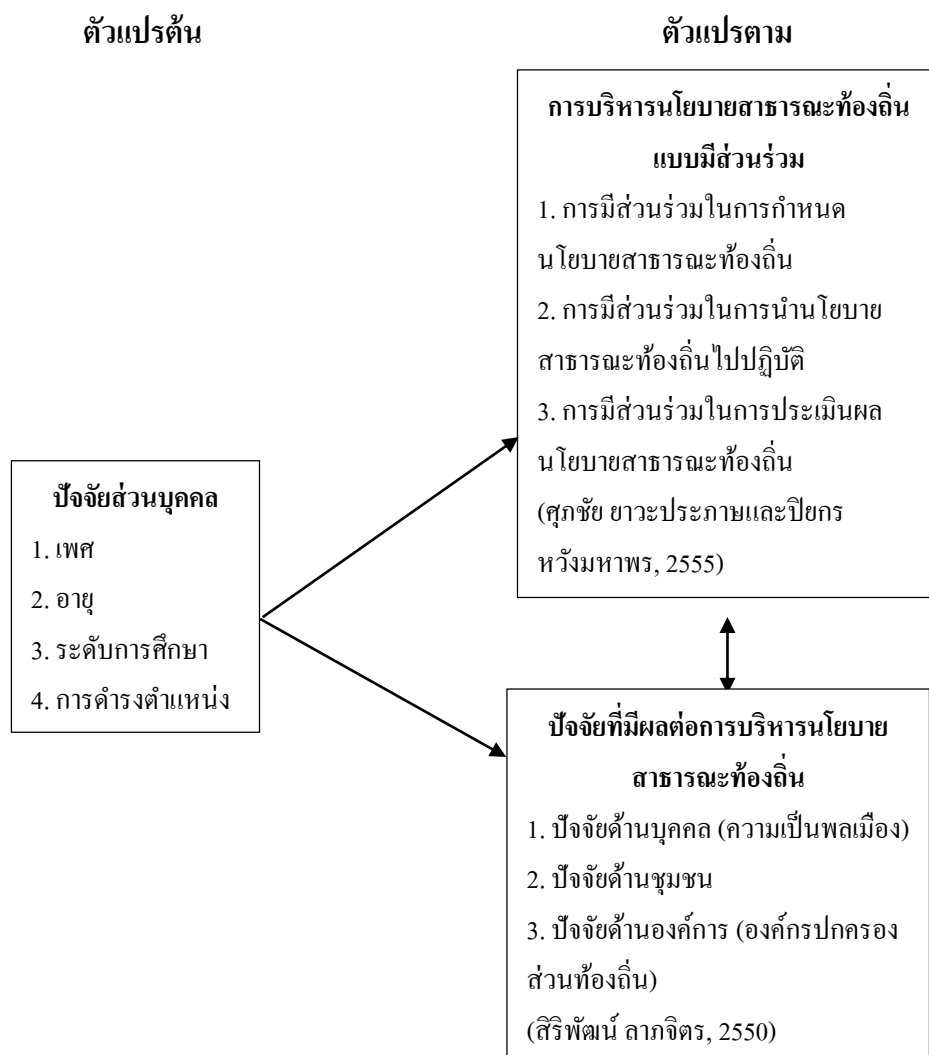
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
5. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว
6. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว

สมมติฐาน

1. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่งต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล (ความเป็นพลเมือง) ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์กร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว โดยมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งประมาณได้จำนวน 381,149 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2564) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973 อ้างถึงใน สิริธร นิยมเดช, 2556, หน้า 79) ได้จำนวน 400 คน และกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Stratified random sampling) ของแต่ละอำเภอออกเป็น 9 กลุ่มตามพื้นที่อำเภอที่มีเขตรับผิดชอบของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีโครงสร้างแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการดำรง

ตำแหน่ง ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test และ One -way ANOVA และการทดสอบหาความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

การวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ หัวหน้าส่วนราชการ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 คน โดยวิธีการได้มาซึ่งผู้เข้าร่วมการวิจัย จะมาจากหัวหน้า ส่วนราชการและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด สำหรับหัวหน้าส่วนราชการนั้น ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกจากส่วนราชการที่มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาและให้คำปรึกษา แนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลังและการให้บริการสาธารณะซึ่งถือเป็นนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้บริหารส่วนราชการ คือ ท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ตัวอย่าง และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระแก้ว ประเภทละ 1 ตัวอย่าง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว นายกเทศมนตรีเมืองอรัญประเทศ นายกเทศมนตรีตำบลท่าเกษม และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัฒนานคร

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. และส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งใด ๆ
2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายสาธารณะท้องถิ่นไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนโยบายสาธารณะท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง
3. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล (ความเป็นพลเมือง) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนปัจจัยด้านชุมชนและปัจจัยด้านองค์กร (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

4. บริบทการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสระแก้ว
จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า

4.1 ส่วนราชการที่มีสถานะในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชา โดยมีสถานะเป็นผู้ให้ความเห็นหรือที่ปรึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น จึงไม่สามารถที่จะมีบทบาทโดยตรงได้กับการบริหารนโยบายสาธารณะของท้องถิ่น แต่ยังมีภารกิจที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น การตรวจสอบร่างข้อบัญญัติ, เทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี การขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุน จึงพร้อมที่จะสนับสนุนให้เกิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้หลักการกระจายอำนาจ มีความเป็นอิสระในการบริหารราชการแต่ยังไม่เป็นท้องถิ่นอิสระจากรัฐบาล ดังนั้นจึงยังต้องมีข้อสั่งการที่ส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคมีความเห็นเป็นอย่างอื่นได้ บางครั้งอาจไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือประชาชนได้ทุกเรื่อง เนื่องจากในการดำเนินการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลายทั้งงานโยธางานสาธารณูปโภค งานพัฒนาชุมชนงานการศึกษา งานงบประมาณรายจ่าย ซึ่งล้วนต้องใช้ความระมัดระวังรอบคอบและเกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายทั้งสิ้น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงมีส่วนราชการภายในที่จะรองรับการตรวจสอบและให้ความเห็นแก่ท้องถิ่น การดำเนินการใด ๆ ถึงแม้จะเป็นความต้องการโดยตรง แต่หากขัดกับระเบียบกฎหมายก็ไม่สามารถทำได้ ดังนั้นจึงพร้อมที่จะเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมมากกว่าที่จะมีบทบาทโดยตรงกับการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด แสดงเจตจำนงอย่างชัดเจนว่าให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่การประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนา การร่วมรับฟังการประชุมสภาท้องถิ่น การเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ แต่ด้วยยังมีข้อจำกัดบางประการ ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ และมีความคิดเห็นว่าการตอบสนองความต้องการของประชาชนต้องเกิดการสะท้อนปัญหาที่แท้จริงจากคนที่ประสบปัญหาและความต้องการโดยตรง กล่าวคือแต่ละท้องถิ่นก็จะมีความเป็นเฉพาะตัว จึงจำเป็นต้องมีนโยบายสาธารณะของท้องถิ่นตนเอง ไม่สามารถใช้นโยบายที่ส่วนกลางกำหนดให้ได้ทุกด้าน เพราะนโยบายรัฐบาล มุ่งสร้าง แก้ปัญหาและตอบสนองทั่วทั้งประเทศแบบภาพรวม อีกทั้งส่วนราชการกลางและส่วนภูมิภาค มักที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ตอบสนองภารกิจของรัฐในทุกด้าน แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีการกิจในการตอบสนองประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งอาจไม่ตรงกับนโยบายของรัฐ รวมถึงข้อสั่งการบางประการที่ไม่ให้อำนาจในการจะกระทำได้

ในขณะที่เดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมที่จะสนับสนุนและเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ทุกครั้งที่มีโอกาส ผ่านภารกิจของส่วนราชการและแผนงานประจำ อีกประการหนึ่งคือผ่านภารกิจของกิจการสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนสามารถมีส่วนร่วมกับงานกิจการสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ผ่านสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีโอกาสมาอภิปรายในการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น โดยสามารถนำปัญหา อุปสรรค มาเสนอให้ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบ และดำเนินการได้ นโยบายสาธารณะท้องถิ่นนั้นมีความสำคัญทุกขั้นตอน ซึ่งหากเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ หลักการกระจายอำนาจนั้น ควรเข้ามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการในฐานะเจ้าของปัญหาที่แท้จริง

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน		√ Sig = 0.258
สมมติฐานที่ 1.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน		√ Sig = 0.575
สมมติฐานที่ 1.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน		√ Sig = 0.862
สมมติฐานที่ 1.4 ประชาชนที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน	√ Sig = 0.002*	

ตารางที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงานของนายทหารประทวน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

(n = 180)

คุณภาพชีวิตการทำงานของนายทหารประทวน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	3.97	.64	มาก	5
2. สภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ	3.95	.55	มาก	6
3. โอกาสก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน	4.00	.62	มาก	4
4. โอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง	3.84	.62	มาก	8
5. การบูรณาการทางสังคม	3.84	.69	มาก	7
6. ธรรมเนียมขององค์กร	4.02	.66	มาก	2

คุณภาพชีวิตการทำงานของนายทหารประทวน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
7. ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว	4.01	.64	มาก	3
8. ลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	4.22	.57	มากที่สุด	1
รวม	3.89	.49	มาก	

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3

		y_1	y_2	y_3	y_t
x_1	Pearson				
	Correlation	0.65**	0.68**	0.63**	0.77**
	Sig. (2-tailed)	0.00	0.00	0.00	0.00
x_2	Pearson				
	Correlation	0.50**	0.39**	0.30**	0.46**
	Sig. (2-tailed)	0.00	0.00	0.00	0.00
x_3	Pearson				
	Correlation	0.67**	0.36**	0.67**	0.80**
	Sig. (2-tailed)	0.00	0.00	0.00	0.00
x_t	Pearson				
	Correlation	0.75**	0.59**	0.82**	0.87**
	Sig. (2-tailed)	0.00	0.00	0.00	0.00

อภิปรายผล

การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว

จากการศึกษาการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว ซึ่งแบ่งเป็น ส่วนราชการที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า มีความพร้อมที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกมิติ และสนับสนุนนโยบายของท้องถิ่นที่สามารถดำเนินการได้ภายใต้ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ที่ให้อำนาจท้องถิ่นไว้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพยายามในการนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมเพื่อต้องการให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารราชการโดยไม่มีการแบ่งแยกและเกิดความเท่าเทียมกัน ในฐานะเจ้าของปัญหาที่แท้จริง อีกทั้งเมื่อเจ้าของปัญหาสะท้อนความต้องการที่แท้จริงจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ พัชรี ลิโรต (2559) ที่กล่าวว่า การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ภาคประชาชนจะ

ถูกมองว่ามีศักยภาพ มีภูมิปัญญาชาวบ้าน และสามารถนำความรู้ของพวกเขามาช่วยแก้ปัญหาพร้อมกับภาครัฐ โดยภาครัฐจะต้องมีส่วนช่วยสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคประชาชน ในบางสถานการณ์ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีและยั่งยืน แต่ในปัจจุบันการให้อำนาจการมีส่วนร่วมนั้น ยังไม่ได้เปิดโอกาสในการเข้าร่วมในทุกระดับ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมกับการบริหารนโยบายสาธารณะทั่วไปนั้น เริ่มจากการเข้าร่วมประชุม แต่ยังไม่มีความหมายให้อำนาจเฉพาะเรื่องไว้โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ วานิช ทองเกตุ และคณะ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำประชามติและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในท้องถิ่น พบว่า การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนควรจัดให้มีพระราชบัญญัติหรือกฎหมายกลางสำหรับการจัดการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ควรกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องรับฟังความคิดเห็นไว้ให้ชัดเจนในกฎหมาย ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีความเป็นลักษณะเฉพาะ จึงต้องมีนโยบายสาธารณะที่มุ่งตอบสนองท้องถิ่นของตนเอง ท้องถิ่นจึงต้องการความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามแนวทางที่รัฐบาลมีข้อสั่งการ หรือกำหนดนโยบายสาธารณะระดับประเทศออกมาในเชิงการแก้ปัญหาภาพรวมได้

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระแก้ว

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากการที่ประชาชนให้ความสนใจต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ของตนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ โอริโนนา ชูสงค์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะท้องถิ่น จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม เพื่อกำหนดนโยบายอย่างเป็นประจำ อีกประการหนึ่งประชาชนมีความต้องการจะรับรู้และรับทราบการดำเนินนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีทิศทางไปในทิศทางใด และจะได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินนโยบายนั้นด้วยวิธีการใด ซึ่งสอดคล้องกับ พเยาว์ แห่ลงสนาม (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตอกแป้น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายสาธารณะท้องถิ่นไปปฏิบัติ จากผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก แนวทางการมีส่วนร่วมในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความใกล้ชิดและประชาชนมีความคุ้นเคยมากที่สุด ซึ่งการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น เป็นส่วนสำคัญในการแปรรูปแนวนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ อาจอยู่ในรูปของข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ประกาศที่ประชาชนต้องปฏิบัติตาม เช่น การชำระภาษีบำรุงที่ดิน ข้อกำหนด การขุดดินถมดิน เป็นต้น ในส่วนของโครงการที่ดำเนินการจัดขึ้น ประชาชนได้ให้ความสนใจเข้าร่วมอยู่เป็นประจำ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่

จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมภายในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับกับเพชรแห่งสนาม (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตอกเป็นอำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนโยบายสาธารณะท้องถิ่น จากผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินนโยบายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่เป็นประจำ เช่น การติดตามความก้าวหน้าโครงการก่อสร้างถนนลาดยางเข้าหมู่บ้าน การติดตามความก้าวหน้าการจัดการขยะมูลฝอย การติดตามการดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด แต่ในขณะเดียวกันประชาชนโดยทั่วไปยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบกับประชาชนเห็นว่าหน้าที่ในการประเมินผลหรือติดตามประเมินผลไม่ใช่หน้าที่ของตน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การให้ข้อเสนอแนะในระหว่างและหลังการดำเนินโครงการจึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ อติวิทย์ ศรีพันธ์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี ที่พบว่าด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม

ปัจจัยด้านบุคคล (ความเป็นพลเมือง) จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านบุคคลมีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยด้านบุคคล ประชาชนต่างมองไปในทิศทางเดียวกันคือ การเข้าร่วมบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น เปรียบเสมือนเป็นหน้าที่หนึ่งของประชาชนในท้องถิ่น การเข้าร่วมจะสามารถถ่ายทอดปัญหาแสดงทัศนคติต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับธัญญิ์ศิริระโสภณวัฒน์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชุมประชาคมตำบลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลหนองซอก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ที่พบว่าปัจจัยด้านบุคคล เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเช่นเดียวกัน

ปัจจัยด้านชุมชน จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านชุมชนมีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นว่าชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในกระบวนการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในชุมชนต่างเกิดการรวมกลุ่มที่หลากหลาย และมีความต้องการที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินนโยบายที่สร้างผลประโยชน์แก่กลุ่มและชุมชน อีกทั้งการที่ประชาชนเข้าร่วมการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น จะสามารถสร้างโอกาสที่ดีแก่ชุมชนมากกว่าชุมชนที่ขาดการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับวิชากร ตรีภักตรอง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ที่พบว่า ปัจจัยด้านชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ปัจจัยด้านองค์การ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านองค์การ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีความเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนในการสนับสนุนการบริหารนโยบายสาธารณะเป็นอย่างดี ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ซึ่งเน้นหนักไปที่การรับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ ประกอบกับแนวทางการสร้างรูปแบบการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นผ่านการสร้างเวทีประชาคม ประชาพิจารณ์ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างความน่าเชื่อถือและแสดงให้เห็นถึงการดำเนินนโยบายที่เน้นความเท่าเทียมของท้องถิ่นและหลักธรรมาภิบาลจะเป็นส่วนสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมในกระบวนการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับศิริกาญจน์ วิชัยศิริ (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า ปัจจัยด้านองค์การ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่น

แนวทางการส่งเสริมการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ซึ่งแยกเป็นรายด้านการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการสร้างรูปแบบวิธีการ ตลอดจนสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นได้สะดวก ประชาชนจะเริ่มมีความตระหนักต่อความสำคัญของนโยบายที่มีผลกระทบต่อตนเองและส่วนรวม ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะท้องถิ่น ผ่านรูปแบบที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างขึ้น ซึ่งจะสามารถทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินนโยบายได้ตรงตามสภาพปัญหาและเกิดการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

2. การมีส่วนร่วมในการนำนโยบายสาธารณะท้องถิ่นไปปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินนโยบายที่สร้างประโยชน์อย่างยั่งยืนแก่ประชาชน มากกว่าโครงการระยะสั้นหรือนโยบายที่ขาดความต่อเนื่อง เช่น นโยบายส่งเสริมการจัดตั้งและรวมกลุ่มอาชีพ ซึ่งจะทำให้ประชาชนให้ความสนใจและความต้องการจะเข้าร่วมการดำเนินงาน การออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ต้องเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน ควรเสริมบทบาทและหน้าที่ของประชาชน จากเดิมที่เป็นเพียง ผู้ปฏิบัติตามนโยบายหรือผู้เข้าร่วมมาสู่ผู้ร่วมดำเนินการ เพื่อเพิ่มบทบาทหน้าที่เรียนรู้กระบวนการดำเนินงานที่ถูกต้องตามแนวทางการกระจายอำนาจบนพื้นฐานหลักการประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นและการบูรณาการการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

3. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลนโยบายสาธารณะท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเสริมบทบาทในการร่วมประเมินผลตรวจสอบนโยบายท้องถิ่น แม้ในบางครั้งกฎหมายอาจไม่ได้กำหนดให้ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มอำนาจแก่ประชาชน เช่น เพิ่มอำนาจการตรวจสอบในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยแยกออกจากการประเมินผลใน

คณะกรรมการตรวจรับการจ้าง ในขณะที่เดียวกันประชาชนต้องเข้าร่วมเป็นผู้หนึ่งในการตรวจรับ จัดซื้อจัดจ้างในกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้วิธีการที่ถูกต้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดการให้ความรู้ประชาสัมพันธ์การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อประโยชน์แก่ประชาชน รวมถึงเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์การดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ทางสื่อออนไลน์ เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะจากข้อค้นพบของการวิจัย

เนื่องจากนโยบายที่ดำเนินการอยู่ ยังพบว่าไม่สามารถตอบสนองหรือแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นอย่างเท่าที่ควร นโยบายยังเกิดการผลิตซ้ำในรูปแบบเดิม โดยคำนึงถึงความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการหรือจากการสนับสนุนงบประมาณของราชการบริหารส่วนกลาง หรือราชการบริหารส่วนภูมิภาค เช่น การขอรับการสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างถนน โดยคำนึงถึงเรื่องการพัฒนาศักยภาพเฉพาะจุดหรือตอบสนองความต้องการเฉพาะที่ เนื่องจากยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลจากประชาชนในฐานะเจ้าของปัญหา และยังคงต้องคำนึงถึงข้อสั่งการหรือ การต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดังนั้นจึงควรจะต้องเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกด้าน เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งในระดับท้องถิ่น สร้างความยั่งยืนในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรองรับภารกิจใหม่ในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบว่า การกำหนดนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นยังต้องคำนึงถึงการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล หรือนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเชิงลึกในด้านความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้หลักการกระจายอำนาจ และศึกษาศักยภาพและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการภารกิจที่แท้จริง

2. การบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นซึ่งเทียบเคียงได้กับการดำเนินนโยบายสาธารณะระดับชาติ จึงควรทำการศึกษารูปแบบกระบวนการนโยบายสาธารณะท้องถิ่น (ตัวแบบนโยบาย) ของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาความสามารถในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละบริบทความแตกต่างของพื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท้องถิ่น และจัดทำตัวแบบนโยบายสาธารณะท้องถิ่นเพื่อสร้างการบริหารนโยบายสาธารณะท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมที่ประสบความสำเร็จ

รายการอ้างอิง

- ธัญญ์ ศิริโสภณวัฒน์. (2563). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชุมประชาคมตำบลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลหนองซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพชรวิทย์ แหล่งสนาม. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตอกแป้น อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พัชร ลิโรต. (2559). การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม. วันที่ค้นข้อมูล 1 สิงหาคม 2564, เข้าถึงได้จาก http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/images/rlpd_8/pmqa/form_award/participatory_government.pptx
- วานิช ทองเกตุ และคณะ. (2561). รายงานวิจัย การพัฒนามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำประชาคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วิษณุกร ศรีกตรอง. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิลดา อินันต์ และอนันต์ ธรรมชาลย์. (2560). แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ภาคอีสานตอนใต้. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 11(2), 41-42.
- ศิริกาญจน์ วิชัยศิริ. (2564). แนวทางการมีส่วนร่วมของสตรีในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองแม่ใจ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา นโยบายและการบริหารสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่ใจ.
- ศุภชัย ขาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร. (2555). นโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท จุดทอง จำกัด.
- สิริพัฒน์ ลากจิตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน ในการสนับสนุนการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริอร นิยมเดช. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2555 บ้านหนองอ้อ หมู่ 3 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อดิวิศ ศรีพันธ์. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรมครั้งที่ 6. มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

โอริณนา ชูสงค์. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเทศบาลนครอุบลราชธานีจังหวัดอุบลราชธานี. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 6. มหาวิทยาลัยการ จัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rded.). New York: Harper and Row.